

Are valla leht

Nr. 5) 90

arevallaleht@hotmail.ee

Leelo Lusik

juuni 2009

51 42 621

KÄTTE JÕUDNUD SUVI!

Päikene paistab ja loodus lokkab. Põllumees vaatab kõhedusega taevast, sest tema ootab nii päikest kui vihma aga kõike peab parasjagu olema. Aiapidajad jälgivad tähelepanelikult kartulivagusid, sest juba on märgatud nii mõnegi põllu peal kartulimardikaid tegutsemas. Päikesekumardajatest puhkajad tunnistavad ainult lõõskavat päikest ja loodavad pikisilmi oma valgele luigenahale tõmmut jumet. Tulevastel tudengitel on kuumad ja murelikud päevad, sest igaüks neist püüab saada ülikoolis edasiõppimise võimalust valitud erialal. Ja lapsed soovivad muidugi ohjeldamatult jäätist ja veel rohkem ujuda. Igaühel meist on oma suvised tegemised.

(järgneb järgmisel leheküljel ...)

TÄNA LEHES:

**Volikogu esimehe
veerg lk.2**

**Volikogu ja
vallavalitsuse
istungite otsused
lk. 3**

**Are PK lõpetas
84.lend lk. 7**

**Aadressiandmete
korrastamine
lk. 8**

**Vallarahva
tegemised lk. 10**

**Aiandusnurgake
lk.15**

Teated lk. 17

Volikogu pidas viimase istungi enne suvepuhkusele asumist. Seekordne päevakord oli pikk ja pingeline. Mahukamate otsustustena kinnitasime Are valla üldplaneeringu ning vaatasime uuesti läbi Are valla teehoiukava, sest riigi poolt saadav teederaha on sel aastal kärbitud ligi neli korda eelmise aastaga võrreldes. Nagu kõigile teada on majandusolukord Eesti riigis väga keeruline ja see kajastub tugevalt ka omavalitsuste tegemistes. Väga täpselt on vaja jälgida eelarvekulutusi ning leida võimalusi raha kokkuhoiuks, et ei kannataks avalike teenuste kvaliteet. Siinjuures tahan tunnustada vallavanem Jaanus Männiku ja tema meeskonna head ning oskuslikult läbitöötatud otsuseid. Parematel aegadel ei ole Eesti riigis vallavanemana tööd kõige keerulisem teha. Sellega on saanud paljud hakkama. Hoopis suurem kunst on raskel ajal vähese rahaga toime tulla, seejuures Are vallas, kus suured ja kallid objektid nagu Are Põhikooli ehitus ning Suigu küla uue veevärgi paigaldamine pooleli. Järjekordselt pidi volikogu pead murdma Pärnu linnale kuuluvates huvialakoolides käivate laste õpilaskohtade tasu küsimuses. See on uus ja väga raske probleem, sest siiani ei ole vallad Pärnu linna huvikoolides käivate laste õpilaskohti pidanud maksma. Oleme aidanud lapsevanemaid ja siiani tasunud Are valla koolides õppivate laste huviringide õppemaksu 50% ulatuses. Õppekoha tasu oleme maksnud ainult Pärnu-Jaagupi Muusikakoolis õppivate laste eest. Alates uuest kooliaastast nõuab aga Pärnu Linnavalitsus õpilaskoha maksmist kõigilt väljapool nende omavalitsust elavatelt õpilastelt. Kuna näiteks ühe kuu õpilaskoha maksumus võib muusika- ja kunstikoolis olenevalt valitud erialast tõusta isegi 2500 kroonini lapse kohta kuus, on kõigil võimalik välja arvutada, kui palju aastaks see maksma läheb. Lisaks sellele käib Are vallast Pärnu linna põhikoolides hulganisti õpilasi, kelle eest nõuab linn meilt sajaprotsendilist pearaha maksumust Igal aastal eraldame teistele omavalitsustele miljon krooni laste koolitamise eest. Ja nüüd on tekkinud olukord, kus oma laste huvialaseks koolituseks raha enam ei jätku. Praegusel raskel ajal peame koputama tõsiselt nende lastevanemate südamele, kes oma põhikooliealised lapsed on viinud teistesse koolidesse õppima, sest nüüd peavad kahjuks nende arvelt kaudselt lõivu maksma need lapsevanemad, kes soovivad oma lastele head huviharidust. Volikogu otsustas sama küsimuse juurde tagasi tulla augustikuu volikogus, et siis juba lõplik otsus teha.

Maikuu lõpp ja juunikuu on toonud vallarahvale palju toredaid üritusi - Suigu Lasteaed Algkoolis peeti juubelipidu, nädal hiljem ka lasteaia ja kooli lõpupidu. Laste kontserdid olid suurepärased ning pealtvaatajaid ja külalisi palju. Are pargis toimus valla laulu-ja tantsupidu. Ilm oli ilus ja pidu läks igati korda. Kõrvuti eurovalimistega tuli lastekaitsepäeva tähistama Pärivere klubi õuele koos vanematega pea sada last. Peale trallitamist pandi pintslisse 12 kilone maasika-vahukooretort. 16. juunil oli kokku kutsutud meie vallas 2009 aastal sündinud beebid koos emmede ja issidega. Suigu palvelas anti viiele lapsele kaasa õnnistus eluteele ning Are Vallavalitsuse poolt kingituseks nimelised hõbelusikad ja sünnitoetus. 17. juunil soovis Are Põhikooli pere tuult tiibadesse koolilõpetajatele. Lõputunnistuse said 20 imekena neidu ja tublit noormeest. 18. juunil lõpetas oma töö õpilasmalev. Lapsed olid väga töökad ja juhendajaks õpetaja Marge Mölder. Peale palgapäeva söödi vallamajas ühiselt kooki ja räägiti tööst ning eesootavast suvest. Suigu piirkonna pensionäride seltsi liikmed pidasid särtsakat jaanituld lahke pererahva Elle ja Jaan Tohveril õuel. Kavast olid meeleolukad spordimängud ning perenaine tutvustas kaunist koduaeda. Heisati lipp, lauldi hümnid, prooviti imehead peremehe tehtud koduõlut ja imetleti lõket. 22. juuni õhtul kogunes Lepplaane külaplatsile pea kakssada inimest, et pidada maha üks tore kokkutulek Lepplaane küla 80nda aastapäeva auks ja süüdata jaanituli, peol tantsisid kergejalgsed rahvatantsijad ja mürtsus muusika. 23. juunil toimus valla jaanituli Are pargis, kus esines Tootsi rahvatantsuansambel „Kanarbik“ ja toimusid meeleolukad spordivõistlused. Lapsed said batuudil hüpata nõrkemiseni ja kes tahtis, see sai piisavalt tantsu lüüa. Need olid üritused millel olen ise käinud või millest teadlik. Kuna ükski koosolemine ei toimu ettevalmistuste ja organiseerimisteta tahan siinjuures tunnustada kõiki vahvaid inimesi, kes eelnevalt tegid ära suure töö, et kõik peod ja üritused nii hästi välja kukkusid!

Suvel ootavad vallarahvast veel ees mitmed toredad tegemised. 1. augustil olete oodatud Are valla 17ndale sünnipäevale pühendatud kontsert-aktusele Pärivere klubis. Suvise traditsiooni kohaselt sõidavad 14.-15. augustil 50 reisihuvilist Setomaale ja Haanjasse, et tutvuda Eestimaa kaunite paikadega.

Kindlasti teevad suvel suuri plaane ka need tublid inimesed, kes on otsustanud sügisel kandideerida uude volikokku ja osaleda valla juhtimises järgmised neli aastat. Edu neile kõigile!

Hoian pöialt, et sel suvel oleks ilmataat armuline nii põllumehele kui ka puhkajale.

Ilusat suve jätku!

Vilja Alamaa,
volikogu esimees

26. juuni Are Vallavolikogu istungi otsused:

1. Kinnitati audiitori Külli Müüri järelendusotsus Are valla 2008. aasta konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande kohta.
2. Kinnitati Are Vallavolikogu revisjonikomisjoni akt Are valla 2008. aasta konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande juurde.
3. Kinnitati Are Vallavalitsuse 2008. aasta konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne.
4. Otsustati KIK'i rahade abil rekonstrueerida Suigu küla keskuse ühisveevarustuse torustikud ja rajada puurkaev-pumpla ning teostada eelnimetatud ehitustöödele omanikujärevalve, võttes II etapi eest tasumiseks rahalised kohustused 2010.a. valla eelarvesse, kokku 1 077 070 krooni.
5. Võeti vastu Are valla üldplaneering.
6. Kooskõlastati Tori valla üldplaneering.
7. Toimus Are valla teede perspektiivse remondikava (2008-2011) muutmine. Valitsus eraldas Are valla teede hooldusele vaid 560 tuhat krooni, millest teede remondiks oleks perspektiivikas kulutada 160 tuhat. Ülejäänud kulub teede hooldusele.
8. Suunati huvikoolides õppijatele toetuse maksmise kord teisele lugemisele.
9. Võeti vastu Are vallas Suigu külas asuva Suigu Lasteaed-Algkooli maaüksuse detailplaneering.
10. Algatati Are vallas, Niidu külas asuva Mõisamaja kinnistu detailplaneering.
11. Tunnistati kehtetuks Are vallas, Niidu külas asuva Kotkapesa ja Mõöbi kinnistu detailplaneeringu algatamine.
12. Toimus I lugemine Kaldeni tn 7 kinnistu müügi kohta.
13. Otsustati määrata Are vallas Elbu külas kehtestatud detailplaneeringu piirkonnale nimi Ojakese väikekoht
14. Ettepanek Pärnu maavanemale vaba põllumajandusmaa maatüki nr 2 kasutusvaldusesse andmiseks OÜle Elbu Farmer .
15. Otsustati mitte teha maavanemale ettepanekut vaba põllumajandusmaa maatükkide nr 6, 7, 9 ja 14 kasutusvaldusesse seadmiseks.
16. Otsustati Teha Pärnu Maavanemale ettepanek kinnitada Eavere külas vaba maatüki nr 15 kasutusvaldusesse saajaks Aavo Vaan.
17. Otsustati taotleda munitsipaalomandisse Suigu Lasteaed-Algkooli teenindusmaa ja Suigu küla uus puurkaev-pumpla alune maa
18. Määrati Are vallavolikogu järgmise koosseisu liikmete arvuks 11, moodustati Are valla valimisringkond kuhu kuuluvad Are alevik ja 11 küla. Moodustati kolmeliikmeline valla valimiskomisjon ning kinnitati kaks asendusliiget.
19. Valiti Are Valla Aukodanik ja otsustati Vapimärgi andmine.
20. Informatsioon.
 - a. Are Valla Aukodanike poolt istutatud tamme nimemärgistuse plaadid.

28. mai Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Anti välja korraldus osta Are vallale Are-Suigu kergliiklustee ehituse alla jäävad Kalev Siimule kuuluvad katastriüksused.
2. Anti välja korraldus esitada vallavanem Jaanus Männikul Are valla 2008. aasta konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne vallavolikogule kinnitamiseks.
3. Kinnitati OÜ Are Vesi 2008. majandusaasta aruanne.
4. Anti välja korraldus nõustuda maa ostueesõigusega erastamisega Merike Kaldenile temale kuuluva elamu maaüksuse osas.
5. Kinnitati enampakkumise korras vaba metsamaa maatükk nr 136 (Männiku) erastamine OÜ-le Elbu Farmer.
6. Kinnitati enampakkumise korras vaba metsamaa maatükk nr 141 (Mäe) erastamine Tanel Sanderile.
7. Kinnitati enampakkumise korras vaba metsamaa maatükk nr 143 (Tükatu) erastamine Aavo Vaanile.
8. Kinnitati enampakkumise korras vaba metsamaa maatükk nr 148 (Niidumetsa) erastamine Tõnu Luurile.

9. Kinnitati enampakkumise korras vaba metsamaa maatükk nr 150 (Tõntsumetsa) erastamine Aadi Liibertile.
10. Anti välja korraldus maksta sotsiaalse kaitse eelarvest:
 - Ühekordsed toetused summas 1239 krooni kahele inimesele
 - Toimetulekutoetused ja täiendavad sotsiaaltoetused summas 9154.20 krooni neljale inimesele
11. Tunnistati valla raamatupidamises arvelolevad enne 2007. a 1. jaanuari tekkinud ebatõenäoliselt laekuvad nõuded lootusetuteks nõueteks.
12. Kinnitati projekteerimistingimused Suigu külas Mahlemaa kinnistul asuva elamu rekonstrueerimiseks.
13. Kinnitati projekteerimistingimused Kurena külas asuvale Ritsika tn 10 kinnistule ehitatavale reoveemahutile.
14. Kinnitati projekteerimistingimused Suigu külas Jaani kinnistul asuva elamu ümberehitamiseks.
15. Anti välja korraldus väljastada kirjalik nõusolek Suigu klubi kohviku ventilatsioonisüsteemi ümberehitamiseks.
16. Anti välja korraldus väljastada kirjalik nõusolek kuuri ehitamiseks Pärivere külas Päkapiku maaüksusel.
17. Anti välja korraldus väljastada kasutusluba Tele2 AS-i antennimastile.
18. Anti välja korraldus väljastada kirjalik nõusolek piirdeaia ehitamiseks Uus tn 4 kinnistule Are alevikus.
19. Informatsioon Jõesauna kinnistu müügi kohta Jüri Hansenile.

9. juuni Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Tunnistati Suigu küla keskuse ühisveevarustuse torustike rekonstrueerimise ja puurkaev-pumpla rajamise ehitustööde omanikujärelevalve teostamise edukaks pakkumuseks OÜ PP Ehitus pakkumus maksumusega 151 040 krooni (koos käibemaksuga).
2. Anti välja korraldus väljastada ehitusluba Are alevikus Pärivere tee 9 asuva korterelamu renoveerimiseks.
3. Kinnitati projekteerimistingimused sauna ehitamiseks Kingu I kinnistule Võlla külas.
4. Anti välja korraldus väljastada kirjalik nõusolek kuuri ehitamiseks Are vallas Elbu külas Männi kinnistul.
5. Anti välja korraldus maksta sotsiaalse kaitse eelarvest:
 - ühekordsed toetused summas 10 320 krooni 39 inimesele
 - matusetootus 1000 krooni ühele inimesele
6. Anti välja korraldus kaasfinantseerida valla poolt:
 - 1250 krooni ulatuses MTÜ Hoolivad Südamed vastavalt kohaliku omaalgatuse programmilt saadud toetuse projekti „Vaba aja jõud“.
 - 1500 krooni ulatuses MTÜ Hoolivad Südamed vastavalt kohaliku omaalgatuse programmilt saadud toetuse projekti „Õmblusoskus kaunistab naist“.
 - 1000 krooni ulatuses MTÜ Murru Küla Seltsi vastavalt kohaliku omaalgatuse programmilt saadud toetuse projektile.
 - 1500 krooni ulatuses MTÜ Lepplaane Külaseltsi vastavalt kohaliku omaalgatuse programmilt saadud toetuse projektile.
7. Anti välja korraldus vallavanema asendamise kohta. Alates 15. juunist kuni vallavanema haiguslehe lõpetamiseni asendab vallavanem Jaanus Männikut abivallavanem Lauri Luur.
8. Informatsioonid:
 - 8.1. Are alevikus Kaldeni tn 7 asuvate garaažide võõrandamisest.
 - 8.2. Are laste huvikoolides õppimise eest tasumine (Are vallavalitsuse ja Pärnu Linnavalitsuse vahelisest lepingust). Signe Rõngase avaldus. Selgitusi andis vallavanem Jaanus Männik, kes andis ülevaate Pärnu linna poolt pakutavast tüüplepingust valdodega, mille järgi oleksid vallad kohustatud tasuma 2009. a sügisest huvikoolides õppivate laste eest kohamaksu 80 % ulatuses. Kui välja arvata 2-3 Pärnu ümbruse lähivalda, siis enamikele käiks sellise kohustuse võtmine ilmselgelt üle jõu. Valdadel on seadusest tulenev kohustus maksta üldhariduskoolides käivate valla laste eest 100 % kohamaksu. Toimus arutelu ka Signe Rõngase poolt esitatud avalduse kohta, milles ta palus garantiikirja Kaisa Rõngasele Pärnu Muusikakoolis õpilaskoha eest tasumise kohta. Kuna lepingut linnaga veel ei ole, siis on vara otsustada ka vajaduse ja

võimaluse üle väljastada garantiikirja. Eelduseks on pealegi vastava vallavolikogu määruse radikaalne muutmine.

Otsustati teha ettepanek vallavolikogule huvikoolis õppimise toetamist reguleeriva määruse ülevaatamiseks, misjärel vallavanem Jaanus Männikul pidada läbirääkimisi Pärnu linnaga mõlemaid pooli rahuldava kokkuleppe sõlmimiseni.

8.3. Are valla üldplaneeringust.

8.4. Kandidaatide esitamine Are Vallavolikogule Are valla Aukodanikuks valimiseks.

8.5. Tori valla üldplaneeringu kooskõlastamisest.

8.6. Suigu küla keskuse ühisveevarustuse torustike rekonstrueerimise ja puurkaev-pumpla rajamise ehitushankest.

8.7. Vallaeelarve täitmisest.

25. juuni Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Tunnistati Suigu küla keskuse ühisveevarustuse torustike rekonstrueerimise ja puurkaev-pumpla rajamise ehitustööde teostamise edukaks pakkumuseks Vändra MP OÜ pakkumus maksumusega 1 614 970 krooni. Pakkumuse esitas kuus ettevõtet.
2. Anti välja korraldus eraldada Are valla 2009. a eelarve reservfondist Suigu klubimaja piksekaitse väljaehitamiseks 40 000 krooni.
3. Anti välja korraldus väljastada ehitusluba Are vallas Murru külas Uru kinnistul asuva elamu rekonstrueerimiseks.
4. Anti välja korraldus ehitusloa väljastamiseks Are vallas Suigu külas Jaani kinnistul asuva elamu rekonstrueerimiseks.
5. Anti välja korraldus väljastada kirjalik nõusolek Are alevikus, Tori tee 6 asuva elamu tehnosüsteemide muutmiseks.
6. Anti välja korraldus väljastada kirjalik nõusolek salvkaevu rajamiseks Kotkapesa maaüksusele.
7. Kinnitati projekteerimistingimused Are vallas Parisselja külas asuvale Kaasiku kinnistule ehitatavale puukuur-varjualusele.
8. Anti nõusolek mänguväljaku atraktsiooni ehitamiseks Are vallas Suigu külas Tamme kinnistul.
9. Kinnitati vallavanem Jaanus Männiku tööle asumiseni uus riigihangete komisjon. Esimeheks nimetati Lauri Luur ning liikmeteks Signe Rõngas ning Aino Vaarmaa.
10. Kinnitati Are Põhikooli renoveerimise muudatustööde hankedokumentatsioon.
11. Nimetati Are alevikus Kaldeni tn 7 asuva kinnistu hindamise edukaks pakkumuseks Ober-Haus Hindamisteenuste OÜ pakkumus.
12. Loeti korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks üks majapidamine, kuna inimene ei ela kohapeal.
13. Anti välja korraldus maksta sotsiaalse kaitse eelarvest:
 - Ühekordsed toetused summas 2830.50 krooni neljale inimesele
 - Matusetoetus 1000 krooni ühele inimesele
 - Sünnitoetused summas 9000 krooni kolmele inimesele
 - Toimetulekutoetused summas 3613.10 krooni kolmele inimesele
14. Anti välja korraldus riikliku peretoetuse ümbervormistamiseks.
15. Informatsioonid:
 - Anna Varma 100. aasta sünnipäev
 - Valla Aukodanike poolt istutatud tammede nimemärgistuse plaadid

Kümme aastat Are valla volikogus

Kummaline on 30-aastaselt mõelda minevikule, pigem peaks ikka tulevikule mõtlema. Samas soovin siin ajalehe veergudel siiski natuke meenutada oma kümnet aastat Are valla volikogu liikmena.

Esimesel korral kandideerides õnnestus volikokku saada vallavanema asendusliikmena, ehk siis teisest volikogu istungist alates. Vallavanem oli need 3 aastat Hinderk Liik. Esimesed paar aastat kulus mul volikogus valla süsteemide õppimiseks. Edasine oli juba lihtsam, tuli julgus sõna võtta, teadmised valla elukorralduses kaasa rääkida jne. Lisaks sellele toimetasin sel ajal paar aastat Are valla lehte. Eriti tänulik olen volikogu liikmetele, kes usaldasid mind 2001. aastal Are valla valijamehena presidenti valima.

Kolm aastat hiljem õnnestus valimistel juba korralikum tulemus saada. Sellest ajast saadik olen ka eelarve- ja arengukomisjoni liige. See kolm aastat oli kõige huvitavam aeg volikogus, sest volikogu liikmeks oli Tiiu Kolts, kes vallavalitsusele volikogu istungite ajal hõlpu ei andnud.

Viimaste valimiste järgselt lisandus kohustuste hulka maa-, ehitus- ja planeerimiskomisjoni juhtimine. Need viimased 4 aastat on seetõttu olnud ka kõige tõisemad. Komisjoni loomine ja teemade lahutamine eelarve- ja arengukomisjonist oli vajalik, sest mitmed teemad vajasisid vallas suuremat tähelepanu. Võtsin sel hetkel endale kaks olulist ülesannet, aidata lõpule viia maade erastamine ja saavutada kokkulepped kõigi osapooltega kergliikluste ehitamiseks. Viimane maade oksjon oli alles hiljuti ja tänasega võib öelda, et erastamine on vallas sisuliselt lõpule viidud. Lahendused on tekkimas ka viimaste kasutusvalduse maatükkidega.

Kui Aresse Niidu küläni mineva kergliiklustee vajadusest said kõik aru, ka maaomanikel polnud esmastel läbirääkimistel vastuseisu. Siis kulus mitu istungit enne, kui õnnestus kavadesse sisse panna Suigu kergliiklustee. Õnneks on tänaseks mõlemad ehitatavad lõigud ka teetööde nimekirjas ja sügiseks korraliku asfaltkatte all. Siinkohal suur tänu komisjoni liikmetele ja asjade tegelikele elluviijatele – maanõunikele.

Lõpetuseks, kirjutan minevikust seetõttu, et juunikuu volikogu istung jäi minu jaoks Are valla volikogu liikmena selleks korraks viimaseks. Lahkun volikogu liikme kohalt, kuna kandideerin sügisel teises omavalitsuses. Samas, kui uus volikogu, või ka praegune leiab, et vajab veel minu teeneid eelarve- ja arengukomisjoni ja/või maa-, ehitus- ja planeerimiskomisjoni lihtliikmena, siis olen valmis nõu ja jõuga kaasa aitama.

Täna inimesi, kes on andnud mind usaldades valimistel mulle oma hääle. Hinge jääb kripeldama ainus puudunud istung, sest olin eelmisel sügisel reisiril Venemaal. Loodan, et olen olnud õige valik ja Te pole pidanud oma usalduses pettuma. Suured tänud kõigi kolme koosseisu volikogu liikmetele ja vallaametnikele huvitava koosveedetud aja eest. Eriti tänan Mart Taggelit, kes kutsus mind eelarve- ja arengukomisjoni liikmeks. Tänu sellele kogemusele on mul tänast tööd tehes palju kergem olnud.

Olen olnud kõigis kolmes koosseisu volikogu noorim liige. Loodan et nüüd saavad volikokku mitu alla 30-aastast teotahtelist noort inimest. Hakkajale noorele on tegemist väga huvitava kohaga - võimalus valla elu edendamiseks, käia koolitustel, spordivõistlustel, leida palju tutvusi ja eneseteostusvõimalusi.

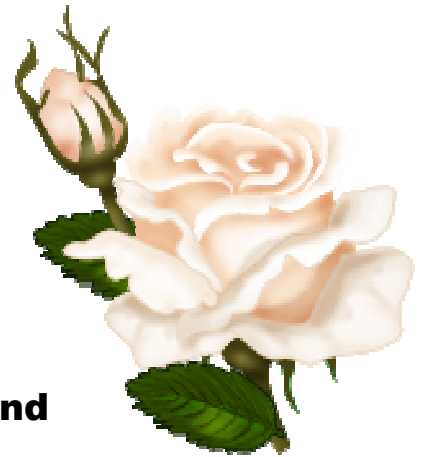
Suur tänu veelkord, jõudu ja edu Teie tegemistes!

Karel Tõlp

*Jäid siia mälestused noorusajast,
heast õpetajast, kaaslastest ja koolimajast.
See aeg, kui muinasjutud meil kõigil meeles püsib,
küll süda teda eemal olles taga küsib.*

U. Sikemäe

Are Põhikooli lõpetas 84. lend

Sellel kevadel lõpetas Are Põhikooli 84. lend. Viis aastat tagasi sain klassijuhatajaks 24 tüdrukule ja poisile. Lapsed olid väikesed, aktiivsed ja teotahtelised. Klassikollektiivist lahkus selle aja jooksul mujale neli õpilast ja juurde tuli kolm. Meenutades käidud kooliteed tuleb meelde nii rõõmuhetki kui pisaraid.

Lennule tegi ajalugu Karina Poolma, kes õpetaja Elve Tamvere juhendamisel koostas mitu kodu-uurimuslikku tööd, olles maakonnas esimeste hulgas. Viimase tööga Lepplaane asunduse ajaloo, pälvis ta Vabariigis III koha. Ave Vaan pühendus õppimisele ja lõpetas kooli kiituskirjaga. Marten Aluste lõpetas põhikooli kõrvalt Pärnu-Jaagupi Muusikakooli. Johanna-Margret Kakko imelist häält on kuulnud väga paljud. Johann, Ave ja Marten olid ka väga head joonistajad. Klassis oli mitu tublit spordipoissi, kes esindasid kooli maakondlikel võistlustel: Kristjan Šatski, Reigo Reilend, Timo Kasemaa, Marius Juss, Hans-Kristjan Kallaste, Tanel Arumäe, Ragnar Tiitus. Meelde jäävad alati sõbralikud ja viiskalt käitunud Monika Jürgens ja Kristjan Šatski ning Ragnar Tiituse abivalmidus ja oskus teha igasuguseid remonttöid.

Nii nagu lõpevad kõik muinasjutud, lõppes kooliaeg, kuid ilusaid mälestusi on kuhjaga sellest ajast kaasa võtta. Ja nüüd on aeg minna. Igaüks sinna, kus ootab salapärane, kuid siiski ahvatlev teadmatus.

Soovin tuult tiibadesse ja leidke oma koht elus!

Teie klassijuhataja
Hille Mäeväli

Aadressiandmete korrastamine.

Ajakirjandusest on aadressiandmete korrastamise teema läbi käinud mitmeid kordi. Ka meie vallas on see protsess käimas. Ühtseks peavad saama kõik riiklikud registrid, nagu ehitus-, rahvastiku- ja maa-ameti registrid. Lihtsamaks keeles tähendab see seda, et kõikidele aadressi vajavatele kohtadele antakse aadress. Seda andmebaasi kasutab post, päästeteenistus ja kõik ülejäänud riigi institutsioonid. Alevikus on kõigil selge et aadress on liikluspinna järgi tänav või tee ning maja ja korteri number. Külas on asi veidi segasem. Aadress on märgitud enamikel küla täpsusega. Kas postiljon või kiirabi inimese üles leiab, sõltub peamiselt ametiühenduse kogemustest ja teadmistest. Asi peab aga jõudma selleni, et tavapäraselt ümbrikule kirjutame ka oma majapidamise nime. Keeruliseks läheb siis, kui inimesed on oma maaiüksusele pannud ühe nime, kuid kasutavad näiteks vana talunime. Registreid ja rahvasuu ei lähe kokku. Samuti juhul, kui ettevõtte nimi ja elukoha maatüki nimi on erinevad. Samuti on meil Are alevikus näiteks Kooli tänaval situatsioon, kus põhikoolil on aadress Kooli tn 1 ja sealt järgmistel ridaelamutel Kooli tn 7 ja 9. Edasi tulevad 5 ja 3. Kogu asi on saanud alguse tõenäoliselt majade valmimise

järjekorra järgi või mõnest muust segasest asjaolust. Samas toob selline aadresside korrastamine muudatused näiteks

äriregistris, millega võivad esialgu kaasneda väikesed segadused. Hiljem peaks aga kõik saama parem ja loogilisem. Tänapäeva tehnika võimaldab kasutada autodel GPS-i ja kui selle süsteemi aluseks olev kaart erineb registrites kasutatavast siis tuletõrje võib kohale jõuda alles siis kui leekides katus üle metsa paistab. Näiteks situatsioon, kus eile tuli majapidamisse minia või väimehe kandidaat, siis üldreeglina ei tule kellelgi pähe sellest sidosse teatada, kuid kirju tahaks kätte saada küll. Tuleb ju tuttav ette. Tuttav tuleb seegi, et postkastil on küll minu nimi, aga kirju on siit küla otsast ning teisest ka. Positiivne on see, et on põhjust naabrile helistada ning muuseas muudestki asjadest rääkida. Või koguni naabritädile külla minna. Seegi omamoodi külaliikumine. Kurvem on asi siis kui oluline teade jääb kätte saamata.

Suvel on puhkuste aeg ja tõenäoliselt jõuame registriteni ja aadressideni varasügisel, kuid iga peremees peaks teadma millist aadressi ta oma talul kasutab ja kas see on kõigis andmebaasides üks ja see sama või igas erinev või lausa puudu. Kas maksuametis, jäätmevaldajate- ja rahvastiku registris on samad andmed? Samas, kui on kindel, et tahate muuta oma talukoha nime ja määrata teise aadressi, siis on mõistlik teha vallavalitsusele avaldus ja asi korda ajada, just nii nagu seda iga peremees ise tahab. Jõudu ja kannatust kõigile kelle aadress vahetamisele peaks minema.

Kaunist suve!

Signe Rõngas
Are valla maanõunik

Elavtoit

Tea, et toit on sinuga suhtleja. Ta imab endasse nii positiivseid kui negatiivseid emotsioone. See toit, mis on käinud käest kätte palju kordi, on reeglina nii reostatud, et ta esialgne väärtus (energia) ei pääse lõögile. Kõige rohkem reostab toitu inimeste kasumitaotlus. Kasuahnest kauplemisest jääb teadmine, et peteti nii ennast kui teist. See teadmine on stress. Mida rohkem läbib toit erinevaid „kasulikke” etappe, seda stressirohkemaks ehk mürgisemaks see muutub.

Esitleme mõningaid nendest etappidest:

1. Talunik kempleb kokkuostjaga hinna pärast.
2. Kokkuostja kempleb edasimüüjatega.
3. Toidu töötleva ehk tööline kempleb oma palga pärast oma ülemusega.

4. Toidu töötlemine näeb vaeva selleks, et toit oleks välimuselt ahvatlev. Selleks peab ta toidule lisama

toiduvärve. omahinna alandamiseks kasutatakse sünteetilisi aineid.

5. Selleks, et toitu saaks kaua müüa, peab seda töötlemise säilitusainetega. Toit, mis on oma eluea ära elanud,

närbub ja mädaneb. See on tema märguande tema surmast ja vihje, et ta on inimesele söömiseks

kõlbmatu. Säilitusainetega luuakse illusioon, et toit on elus.

6. Peaaegu maitsetu ehk olematu energiaga toit vajab selleks, et seda edukalt müüa, maitsetugevdajaid. Maitsetugevdajad ei tee toitu maitsevaks, vaid teevad teie suus olevad maitseretseptorid ülitundlikuks, luues illusiooni toidu tugevast maitsest. Sellisel toidul lõhn praktiliselt puudub. Maitsetugevdaja E 621 lõhub teie silmanärve, tekitab psoriaasi, kahjustab maksa. Kui vaevute uurima, siis leiate, et enamuse müügilolevatest liha- ja kalatoodetest on selle ainega töödeldud.

7. Toidu müüja kempleb oma palga pärast kaupluse omanikuga.

8. Kaasaegsed uued kauplused on ehitatud nii, et nende välispiirdeid koosnevad sünteetilisest soojustusest ja PVC plekist. Need materjalid ei lase energiat läbi. Tulemuseks on, et toit ei saa suhelda väliskeskkonnaga, ennast uuendada. Ta on kui ajast mahajäänud. Kõik selles hoones toimunu jääb selle hoone sisse (hoones looduslik energeetiline läbipuhutus ehk looduse puhastav toime puudub) ja salvestub toidusse.

9. Killesse pakendatud toit, kaasaarvatud plastpudelisse villitud joogid on sellest hetkest, kui need pakendatakse, juba ajast maha jäänud ehk energeetiliselt vananenud.

10. GMO ehk geneetiliselt muundatud taim. Iga taim sisaldab oma looduslikku energeetilist väärtust. Meie isu selle taime söömisest saab täis siis, kui oleme selle taime poolt pakutava energia kätte saanud. GMO taimed kasvatatakse vormiliselt suureks, energeetiline väärtus ehk sisu võrreldes muundamata taimega jääb kas samaks või langeb. GMO taimes on vormi ja sisu tasakaal rikutud. Et seda taime süües teie isu täidetud saaks, peab seda rohkem sööma kui muundamata taime. Tulemuseks on liigne kehakaal.

www.elavtoit.com

See sait pakub võimaluse talunike ja tarbijate sõbralike, tasakaalus olevate otsesidemete loomiseks. Teil on nüüd võimalus toidu koju toimetamiseks nii, et see säilitaks oma eheda, elava väärtuse. Sööja vajab usaldust, et toit, mida ta sööb, oleks täisväärtuslik ja vajadusel alati olemas. Talunik vajab usaldust, et toit, mida ta toodab, saaks alati õigeaegselt realiseeritud ja jõuaks nendeni, kes seda vajavad. Nii tarbija kui tootja on huvitatud sellest, et toit oleks õige hinnaga. See on otsesuhtlemine ilma vahendajateta.

Võimalused:

1. Taluniku asukoha vaatamine Google MAP kaardi abil.
2. Kaardi pealt toote otsing. Näidatakse leitud toiduaine müüjaid kaardil.
3. Taluniku jooksev laoseis on kõigile näha.
4. Kui ei leidnud otsitavat toodet, siis on võimalik sisestada ostusoov.
5. Google kaardil marsruutimise ja raadiuse kaudu otsinguvõimalused.
6. Satelliidipildi ja kaardi vaatamise võimalus.
7. 3 õpetusvideot saidi kasutamisest.
8. Aastamaks 100kr, esimesed 3 kuud tasuta.

Kontaktisik:
Argo Vilberg
www.softpro.ee
56206727

Eestimaist talukaupu saab tellida ja müüa interneti teel www.maakaup.com
Seal saavad müüa oma kaupu need, kes ei tooda nõnda palju, et pääseksid kaupluste letile.
Saab pakkuda ka erinevaid käsitöid.

VALLARAHVA TEGEMISTEST ...

Vallavanema vastuvõtt tublidele

toimus sel aastal viimasel koolipäeval – 3. juunil. Kohale oli kutsutud 29 edukamat õppurit lõppenud kooliaastal. Vallavanem surus kätt, jagas tänukirju ja valla sümboolikaga meeneid. Kuulati muusikakooli laste kontserti ja söödi torti.

Ainult viitega lõpetasid klassi sel aastal järgmised lapsed: LauraLii Adler, Iris Tamla, Lisette Pent, Rines Markvard, Ally-Ly

Ao, Sirli Sing, Elisabeth Pahk, Viljar Alterman, Kaia-Liis Peks, Kelli Reinsalu, Egert Siigur, Eliisabet Kuslap, Ave Eisenschmidt, Karl Hans Siimer, Reivo Türnpuu, Ita Kuusik, Ave Vaan.

Carol Reinaru, Laurene Männik, Liisi Aluste ja Krislyn Kask saavutasid maakondlikul vene keele viktoriinil 4. koha. Krislyn Kask on sellel veel lisaks tubli sportlane – maakonna meister kergejõustikus.

Ardo Lillemägi ja Kaido Siimer saavutasid vabariiklikul robootikaolümpiaadil 1. koha. Olev Erm sai maakonna bioloogiaolümpiaadil 5. koha. Jüri Külal olid tunnistusel peaaegu kõik viied. Karina Poolma töö oli vabariiklikul kodu-uurimiskonkursil III koha vääriline. Hans-Kristjan Kallaste osales vabariiklikul loodusteaduste olümpiaadil, saavutas tubli tulemuse ülemaailmsel matemaatikakonkursil „Känguru“ ja maakondlikul geograafiaolümpiaadil oli 6. koha vääriline. Marten Aluste oli maakondlikul geograafiaolümpiaadil 5. kohal. Johanna-Margret Kakko on kogu põhikooli vältel aktiivselt muusikaga tegelenud ja koolis aktustel esinenud.

Tore, et meil on terve hulk tublised õpilasi, kes Are koolile nime ka kaugematel üritustel teevad!

L. Lusik

Muinsuskaitse talgupäev

Are valla territooriumile jäävad kolm kultuurimälestist: kiviakme Tabria külas ja kaks linnuse aset Akupere ja Lõimemägi Niidu külas. Need küll klassikalist linnust vallikraavi ja vallimäega välja ei anna, kuid muistsed varjupaigad on need küll. Kõik kolm objekti on märgistatud.

Juuni esimestel päevadel käisime Are kooli 5. ja 6. klassi lastega koos muinsuskaitse talgupäeval. Eesmärgiks oli märgistada varjupaikadele juurdepääsuteed ja jalgrajalt veidi võsa maha võtta. Kaasas olid ka muinsuskaitseametist spetsialistid, kes tutvustasid lastele varjupaikade ajalugu. Valla bussiga liikusime varjupaikadele lähima Künnametsa majapidamiseni ja lahke perenaise Ülle juurde. Sealt edasi abivallavanem Lauri Luuri

juhtimisel sihte sisse võtma ja märgistama. Esimese märgi panime valge värviga maha Lavassaare-Tootsi raudtee relsile ja sealt edasi puudele kuni rada jõudis linnuseni, kus on muinsuskaitse poolt pandud tähistused. Kaks varjupaika on mõne kilomeetrise vahega ja olnud endised soosaared. Vaid kohalikud elanikud teadsid ligipääsuteed. Praeguseks on soode kuivendamiste järel soost saanud metsad ja tõenäoliselt satuvad varjupaikadesse loomad ja jahimehed kõige sagedamini. Arvasime, et mõistlik oleks kord igal kevadel uuesti märgistused üle vaadata. Seega, kui on inimesi, keda selline matk huvitab andke teada, kutsume Teidki kaasa.

Kodukandi ajalugu on huvitav ja meid kõiki puudutav. Pealegi kevadine päev metsas on tõeliselt tore.

Signe Rõngas
Are valla maanõunik

Veelkord laulu- ja tantsupeost.

Are valla laulu- ja tantsupeo väike juubel on suure peoga maha peetud, avalööks valla hariduselu juubeli tähistamisele samuti antud. Laulud- tantsud tulid esinejatel väga hästi välja. Tore, et vallas on nii palju „tõsiseid tegijaid“.

Peopäevaks ilusa ilma tellimisega sai veidi liiale mindud, sest palav päike ajas pealtvaatajad puude alla seisma. Esinejaid palavus ei heidutanud. Kiitus kõigile, kes oma oskustega vallarahvale rõõmu pakkusid!

Lava serval seisis annetuste tegemiseks korjanduspurk, et saaks alustada laululava renoveerimist. Raha kogunes – üllatus, üllatus! – 3035 krooni. Sügav tänu kõigile, kes annetasid! Alustuseks tore summa. Jätkame kogumist! Vallavalitsuse arvele (10902001668005) saab märgusõna „Laululava“ all annetada edaspidigi, kuni vajalik summa koos.

Ees seisab suur laulu-tantsupidu Tallinnas. Are vallast sõidavad sinna esinema Are kammerkoor ja Are Põhikooli lastekoor. 3. juulil lähevad Are kooli tantsulapsed vaatama tantsupeo etendust.

Kustumatuid elamusi suurest peost kõigile esinejaile ja pealtvaatajaile!

Anne Niibo

Malev 2009

Juunis töötas Are vallas taas 16-liikmeline õpilasmaleva rühm. Töölehtajaid oli rohkemgi, kuid paraku seadis piirid kitsikuses olev majandus. Ka tööd jätkuks, ent jälle kummitas masu.

Esimene tööpäev algas malevapealiku Mati Suti külaskäiguga. Iga laps sai EÕM 2009 särgi ja POP-kõnekaardi, mis võimaldab kogu suve omavahelist tasuta suhtlemist.

Mida me siis nende päevade jooksul tegime?

- Prahist puhtaks said Tallinn-Pärnu maantee ääred Are valla piires. Rõõmuga võib tunnistada, et inimesed on muutunud hoolivamaks ja prügi on aasta-aastalt vähem.
- Puhtaks pesti 5 valla teedel olevat silda ning värviti üle sillapiirete valge osa.
- Korda tehti Suigu seltsimaja juures olevate teede ääred, laoti lõpuni poolik puuriit, korrastati lillepeenart ja rohiti heki alused. Aitäh Eveli Kuslapile komnade eest!

- Are vallamaja katuselt korjati sinna tassitud prahti, puhastati parkla ja teede ääred sinna kasvanud umbrohost, vallamaja seinte äärest korjati tellisetükke ja kive, mis takistavad muru hooldamist, värviti jalgrattahoidja.

Viimase tööpäeva lõpus said lapsed väljateenitud palga ning väikeses saalis ütlesid tänusõnad abivallavanem Lauri Luur ja volikogu esinaine Vilja Alamaa. Iga malevlane sai ka valla logoga pastapliatsi. Koos maiustati tordi ja puuviljadega.

Pärast tööd käisime Valgeranna seikluspargis. Võimalus oli panna oma keha ja vaim proovile viiel erineva raskusastmega puude vahele ehitatud seiklusrajal. Vaid Kaisa suutis läbida kõik rajad täies ulatuses. Vaprad olid kõik, sest enamikult nõudis turnimine kõrgustes eneseületamist.

Selle suve malevlastest tahaks eriti esile tõsta Marleen ja Üleri Lippmaad, kes oskavad väga korralikult ning virisemata tööd teha. Tublid olid aga kõik teisedki: Kristel ja Ott-Joosep Lusik, Kaisa Usberg, Sirlu Sing, Ally-Ly Ao, Kaia-Liis Peks, Kelli Reinsalu, Gethryn Tamp, Lauri Aluste, Ita Kuusik, Brenda Kremer, Laurene Männik, Kristiina Jõeste, Olev Erm.

Aitäh Are vallale, et rühmale tööd leiti, sest nii mõnigi vald ei suuda sel suvel malevat tööle panna.

Ilusat suve!

Marge Mölder

Pereüritus „Lapsed õue – pidu ootab!“ toimus 7. juuni päeval Pärivere klubi õues. Kuna ilm oli väga ilus ja suviselt soe, tuli kohale palju lapsi ja lapsevanemaid. Tegevust jagus igale eale - väljas oli batuut, mis oli pidevalt lastega üle koormatud; kunstihuvilised lapsed said omale ise särki kaunistada või niisama pilte joonistada; tillemad mudilased möllasid lastetoas; julgemad said poniga ratsutada; koolilastele korraldati orienteerumisvõistlus ja jalgrataste vigursõit; lapsevanemad vaatasid lihtsalt heldinud näoga oma võsukese askeldusi.

Lastega koos mängima oli kutsutud mitmeid üllatuskülalisi – üks nägi välja nagu karu, teine sarnanes tiigriga ja terve seltskond saabus politseiautodega. Jagati auhindu, söödi maasikatorti ja kõigil oli väga lõbus. Suur aitäh korraldajatele Are Naisseltsile Hoolivad Südamed ja Pärivere klubile!

L. Lusik

Õpetajad ekskursioonil. Are PK õpetajate traditsiooniline suvereis kulges sel aastal Lõuna-Eestisse. Külastati Pokumaad. Muljetavaldav oli külustuskeskus, mis kujundatud äärmiselt looduslähedaselt. Mitme koha peal olid Are PK endise õpetaja Alma Maari meisterdatud Pokud. Põigati läbi Tamme-Lauri tamme juurest, mille tõelisest suuruselt saad aru alles selle kõrval seistes. Metsamoor Irje Karjus rääkis taimedest, mida igapäevaelus saab kasutada küll külmarohuna, küll sääsekuplade sügelemise vastu. Värtemäe mesindustalus saime peale värsket kärjemee maitsmise ülevaate ka mesinduse ajaloost Eestis. Aeg lendas kui linnutiivul ja õhtu lõppes piknikuga Karula rahvusparki keskses.

Aitäh Üllele põneva reisi korraldamise eest. Suvepuhkuse sissejuhatajateks on sellised asjad väga vahvad.

L. Lusik

Lepplaane küla kokkutulek

Ja saigi teoks see, et Lepplaane külas toimus üle pika aja kokkutulek (viimati 3.juuli 1993). Registreerimislehele sai kirja 170 nime, enamust neist seotud Lepplaane külaga. Oli rohkelt ka külalisi ja esinejaid. Kokkutulek algas 18.00 kogunemisega. Ettekandele tuli Elve Tammvere juhendamisel Are Põhikooli 9. klassi lõpetanud Karina Poolma kirjutatud vabariiklikul konkursil auhinnatud uurimistöo teemal „Lepplaane uudismaa-asunduse lugu: moodsast projektist ääremaaks”. Ettekanne kuulatud, algas elav arutelu ning muljete ja info vahendamine. Jõuti järeldusele, et Lepplaane küla lugu tuleb panna raamatusse. Siit ka üleskutse – kõigil, kel mälestusi, fotosid või muud enda ja vanavanemate kogutud materjali teistega jagada oleks, võtke ühendust MTÜ Lepplaane Külaseltsiga (www.lepplaane.tk) või Kersti Põllu 53 404 078 Saare (Oberpahli) talust.

Välja kuulutati 1. juunil lõppenud Lepplaane küla talusiltide konkursi tulemused. Osa võttis kahjuks ainult kolm tööd, kuid žüriil (Ene Tohv, Lauri Luur, Jüri Kodasma) oli sellegipoolest väga raske oma otsust teha. Koos külaseltsi juhatajaga jõuti otsusele jagada kohad võrdselt kolme vapra vahel. Auhindadeks olid fotod talusiltidest, maguskirsipuud ehk murelid ning Ammende Aia Suvemuusika 2009 kontserdisarja piletid kahele. Ka publikul oli võimalik valida oma lemmik ning hääled jagunesid väga võrdselt. Auhinnaks välja pandud kannasmustika põõsa sai endale Lipuvälja talu.

Jutu kõrvale söödi koos kapsasuppi ja rabarberikooki. Terve tunni mängisid Kass ja Hiir (Jänes ja Rebane ei julgenud metsast välja tulla) lastega osavusmänge.

Kell 21.00 alustasid ansambel Helio ja tantsurühm Meie Valla Eided (Audrust) kokkutuleku meelelahutuslikku osa. Kuulda ja näha sai repertuaari erinevate rahvaste muusikast ning kõigil oli võimalus ise jalga keerutada. Toimusid ka erinevad jõukatsumisvõistlused noorematele ja vanematele (sangpommi rebimine, kahe 5 l kaljapudeli aja peale hoidmine)

Üllatusena toimus südaööl väike ilutulestik.

Kuna kokkutulek oli osavõtjatele tasuta, said osalejad toetada laste mänguväljaku rajamist külaseltsi platsile. Esimesed atraktsioonid valmivad juba sel sügisel. Täname kõiki toetajaid.

Lepplaane Külaselts leiab, et meie esimene avalik üritus on igati korda läinud ning kohtume küla kokkutulekul jälle mõne aasta pärast.

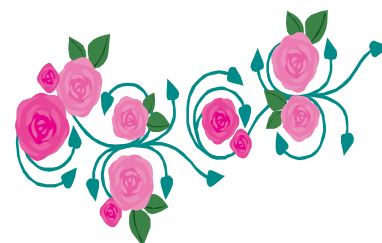
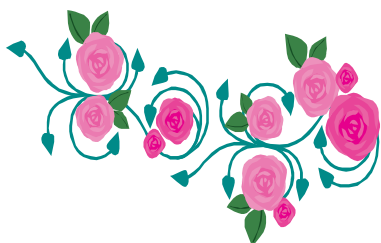
Kokkutulekut toetasid Kohaliku Omaalgatuse Programm, Are Vallavalitsus, Oberpahl Bookkeepers ja MTÜ Lepplaane Külaselts.

Seltsi nimel
Kersti Põllu

16. juunil toimus Are vallas I poolaastal sündinud laste õnnistamine Suigu Palvelas. Head sõnad eluteele andsid kaasa Endel Lohu ja Johannes Kakko. Abivallavanema (vallavanema õigustes) pidulik vastuvõtt koogi ning kohviga toimus Suigu Lasteaed-Algkoolis. Nimelise hõbelusika ja lillekimbu said Randel-Rasmus, Isabela, Egert, Greetel ja Liisa-Marie. Kõik viis last olid oma pere esimesed lapsed.

Jõudu ning kannatlikku meelt lapsevanematele ja vahvat kasvamist pisikestele soovib Are vallavalitsus.

TÄHELEPANU, TÄHELEPANU!

**1. augustil kell 13.00 toimub Pärivere klubis
ARE VALLA 17. AASTAPÄEVALE PÜHENDATUD
KONTSERT-AKTUS.**

Kavas:

- 🎪 2009. a. Are valla aukodaniku austamine ja talle vapimärgi üleandmine;**
- 🎪 Maakondlikul kaunite kodude konkursil osalenute õnnitlemine;**
- 🎪 Kavaga esineb Are kammerkoor;**
- 🎪 Süüakse sünnipäevatorti;**
- 🎪 Ürituse lõpetab ühine tamme istutamine Are pargis**

AIANDUSNURGAKE

Kuna mina olen sel aastal hädas erinevate lehetäidega ja eriti kangeid mürke ei poolda, siis leidsin internetist põneva lehekülje. Allpooltoodud valik on võetud internetist www.aialeht.ee. Loodetavasti leiata endalegi siit uut ja huvitavat. Toimetaja.

Avaldame valiku taimedest jm. looduslikest vahenditest, millega tõrjuda haigusi ja kahjureid. Mahetõrjet eelistage just toiduks tarvitatavatel taimedel.

1. Kui kahjureid on veel vähe, üritage neid ära korjata, lõmastada või veesurvega maha pesta.
 2. Tutvustage lehetäidele nende suurimaid vaenlasi lepatriinusid ja jooksiklasi.
 3. Jahukaste ja lehetäide tõrjel usaldage vana head rohelist seepi. Enne pritsimist proovige lahust paar päeva varem lehe peal, kuna vahend võib tekitada põletust.
 4. Müügil olevatest vahenditest on seebipõhised tõrjevahend Neko (sisaldab männiseepi, soolikarohu, lavendlit, salveid), Substrali looduslik taimehooldusvahend.
 5. Kahjurite tõrjeks küsige aiaäridest taimset ekstrakti NeemAzal, mis on valmistatud troopilise neemipuu seemnetest.
 6. Haigestunud taime kastmisvette pange teepuuõli (10 tilka 0,5 l vee kohta), see aitab tõrjuda ka kahjureid.
 7. Purustage 400 g värsked tomatilehti, valage peale 1 liiter vett ja laske 3–4 tundi seista. Seejärel keetke nõrgal tulel 30 minutit, kurnake. Pritsimiseks lahjendage veega (1:3). Võite kasutada ka kääritatud lahust (vt nr 10).
 8. Võtke 800 g värsked õitsemist alustanud raudrohu taimi, peenestage ja valage peale 10 l keeva vett. Laske 1–2 ööpäeva seista, kurnake, pritsige. Aitab lehekirpude, lestade ja röövikute vastu.
 9. Koguge 500 g noori kõrvenõgeseid (enne õitsemist), valage peale 5 l vett. Laske 12–24 tundi seista. Pritsige lahjendamata leotisega.
 10. Eriti tõhusa vahendi saate, kui valate värskelt purustatud kõrvenõgestele peale sooja vee (1 : 1) ja katate anuma. Leotis on kasutusvalmis 10–14 päeva pärast. Sobib kahjurite ja haiguste tõrjeks (lahjendage 1 : 5), aga ka väetamiseks (1 : 10).
 11. Segage kokku kõrvenõgest ja põldosja (1 : 1) ning pange käärima (vt nr 10). Kääritis aitab ka roostehaiguste ja ebajahukaste vastu.
 12. Kohe kasutusvalmis tõrjevahendi saate, kui purustate 250 g kõrvenõgest ja 250 g põldosja. Keetke segu tasasel tulel kaane all 20 minutit. Kurnake ja lisage vett, kuni saate 10 liitrit pritsimisseguga.
 13. Võtke 1 tl purustatud küüslauku 1 liitri vee kohta, leotage kinnises klaasnõus 1 ööpäev, kurnake ja lahjendage veega (1 : 5). Toime tõhustamiseks võite lisada 2 tl purustatud punast pipart või veidi kaaliumpermanganaati (helelilla lahus). Küüslauguleotis aitab maasika õielõikaja, kedriklesta, lehekirpude, hahkhallituse ja kartuli lehemädaniku vastu.
 14. Rabarbris sisalduv oblikhape on tõhus tõrjevahend. Purustage 450 grammi varsi ja lehti, lisage 1 liiter vett ja keetke tasasel tulel pool tundi. Pritsimiseks ärge lahjendage.
 15. Pange umbrohujäätmed ja lehed päikesepaistelisse kohta veega täidetud anumasse, katke kilega ning jätke paariks nädalaks käärima. Saadud lahusega kastke taimi – see on väetis ja ühtlasi kahjurite tõrjevahend.
- Taimsete pritsimisvahendite puhul võib kasutada üldretsepti: segage 1 klaas tükeldatud värsked lehti 2 klaasi veega ja laske ööpäev seista.
 - Kiirema tulemuse saamiseks valage 2 klaasile värsketele või 1 klaasile kuivatatud lehtedele 2 klaasi keeva vett ning laske jahtumiseni kaane all tõmmata. Enne pritsimist kurnake ja lahjendage lahus (1:5 kuni 1:10).
 - Taimne tõrjevedelik kleepub paremini, kui lisate sellele enne pritsimist rohelist seepi või nõudepesuvahendit (¼ tl 1 liitri vee kohta).
 - Soovitav on teha 3–4 pritsimist 5–8 päeva tagant.

Grillihooaeg on täies hoos!

Legend räägib, et grillimine sai alguse ühe eduka jahimehe õnnetult tulle kukkunud jahisaagist, mis lõkke kustudes olevat maitsnud imehästi. Samalaadsete tragikoomiliste juurtega on ka *barbeque* - kokk Georgio Felipe Barbe püüdis lõkkesse sattunud liha paaniliselt kastmisega päästa. Kuna ta kasutas salatikastmeks mõeldud vedelikku, viinud maitsev tulem kõigil keele alla ja tekkinud lausa järjekord (ing. k *queue*).

Grillimine aga on eestlastele omane tegevus, millel on märke nii moorimisest, wokkimisest kui ka *barbeque*'ist. See polegi niiväga üksnes liha küpsetamine, pigem sotsiaalne tegevus ja suvine elustiil.

Tuntuim grillitud toit on šašlõkk, mis on Idamaadest ja Kesk-Aasiast levinud üle maailma. Esialgelt valmistati šašlõkki ainult lambalihast, nüüd on selleks enimlevinud sealiha. Sealiha on kõige enam eelistatud liha eestlaste seas, seda nii suvel grillides kui ka ülejäänud aasta jooksul. Sealiha plussiks on suurem rasvasisaldus, mistõttu ei ole probleemiks liha liigne kuivus. Marinaadide osas on sealiha samuti leplik ning sobib praktiliselt kõigega. Jälgida tasub siiski, et marinaad liha pehmendaks.

Kõige olulisemaks eelduseks liha valikul on liha kodumaisus, sest see tagab toote kvaliteedi ja värskuse. Kodumaised tooted on pakenditel eraldi märgistatud – Eesti siga ja Eesti Lihaveis kvaliteedimärkidega.

Grill-lihade maitsetrendid

Erinevad grill-lihale sobilikud marinaadid on väga hea moodus, kuidas erinevaid maitseüansse ühendada ning läbi selle luua täiesti uusi maitseelamusi. Lihagrillijate lemmikmaitse on aastaid olnud traditsiooniline äädika marinaad, aga viimaste aastate maitsetrend näitab, et üha enam eelistatakse ehtsa ameerikaliku maitsestusega grill-lihasid, mis on suitsuhõngulised ja kergelt vürtsikasmagusad (nagu näiteks BBQ või American marinaadid). Tuhandete grillisõprade südamed on võitnud ka keefirimarinaadis maitsestunud sealiha, sest tulemus on sedavõrd pehme ja hõrk. Viimastel aastatel on tõelisteks hittideks kujunenud ka marjapüree marinaadides (näiteks mustikas ja kirss) maitsestunud liha.

Lihtsaid näpunäiteid küpsetamiseks

Enne grillimist pühi liha liigestest marinaadist kuivaks ning pritsi kergelt õliga, et vältida liha resti külge kinni jäämist. Ära kasuta külmpressi oliivõli, kuna selles tekivad kuumuse mõjul kahjulikud ühendid. Liha peab jääma mahlane, mistõttu on tark liha (eriti veiseliha) enne pikemat küpsetamist "ehmatada". Selleks pane liha lühikeseks ajaks kõrgemasse kuumusse, ja küpseta kergelt mõlemalt poolt. Liha ei tasu liigselt keerata, kuna see võib liha liialt kuivatada ning esteetilisest seisukohast on tore näha lihal restijälge. Ära kasuta keeramisel kahvlit ega torgi liha, sest lihamahl võib kaduma minna.

Kuidas grillida, et saavutada parim maitseelamus?

Lase lihal enne grillimist umbes tund aega toasoojas seista – nii ei toimu järsku temperatuuri muutust (pruunistus toimub kiiremal) ja tulemus on maitsvam kui otse külmpapist võetuna. Tavaliselt kulub 20 min süütamisest, et söed hakkaksid ühtlaselt hõõguma ja leeki enam ei oleks. Kui süte pealispinnale tekib õrn valge tuhakiht, on söed valmis. Aseta liha grillile alles siis, kui grillrest on kuum ja toiduõliga kokku määratud. Pruunista liha alguses kõrgemal kuumusel ühelt küljelt ja siis teiselt küljelt. Niimoodi saavutad isuäratava triibulise välimuse. Lisaks muudab liigne keeramine liha kuivaks, seega piirdu vaid 1-kordse keeramisega! Grill-liha küpsust saab kontrollida, hinnates liha pinna pruunistuseastet. Kui lihalõigu pealispinnale tekivad niiskusepiisad, on liha alumine külg pruunistunud ja pööramiseks valmis. Kui mõlemalt poolt on pruunisus paras, tõsta liha grilli vähem kuumale alale järelküpsema. Võis isegi laduda mitu lihalõiku üksteise peale, et vältida liigset liha kuivamist!

Julget pealehakkamist ja parimaid grillielamusi igaks päevaks!

Liina Jaanson
Turundusdirektor

TEATED

Are vallas kasutusel olevad olulised telefoninumbriid:

Vallavanem Jaanus Männik	- 44 518 68 ; 51 22 321	vallavanem@arevald.ee
Abivallavanem Lauri Luur	- 44 518 62 ; 52 59752	abivallavanem@arevald.ee
Vallasekretär Aino Vaarmaa	- 44 518 60	vallasekretar@arevald.ee
Maanõunik Signe Rõngas	- 44 518 75 ; 52 53 189	maanounik@arevald.ee
Sotsiaalnõunik Kaja Rebane	- 44 518 76 ; 53 339 477	sotsiaalnounik@arevald.ee
Sotsiaaltöötaja Heli Tõrva	- 44 518 76 ; 52 93 053	sotsiaaltootaja@arevald.ee
Pearaamatupidaja Helgi Kallaste	- 44 518 78	pearaamatupidaja@arevald.ee
Sekretär-asjaajaja Terje Võsumets	- 44 518 61 ; 52 69 732	sekretar@arevald.ee
Pärivere klubi juhataja Sirje Pilter	- 44 518 66 ; 51 702 82	areklubi@hotmail.ee
Are raamatukogu juhataja Malle Pajo	- 44 518 65	are@pkr.ee
Suigu raamatukogu juhataja Eveli Kuslap	- 44 63 494	suigu@pkr.ee
Spordiinstruktor Rein Semenov	- 51 52 534	rein21@hotmail.ee
Konstaabel Valdu Kaljur	- 51 185 20	
Bussijuht Ants Tugedam	- 53 485 121	
Bussijuht Ranno Aassalu	- 53 481 544	
OÜ Are Vesi juhatuses esimees Kert Alamaa		
Rikked, tellimised, info, teated	- 44 518 64; 529 8849	arevesi@hotmail.ee

Are Vallavalitsus on kollektiivpuhkusel 6.juulist 24.juulini.

Vajadusel pöörduda valdkonna spetsialisti poole.

Are Raamatukogu on puhkuse tõttu suletud 7. juulist - 1. augustini.

Suigu raamatukogu on puhkuse tõttu suletud 6. juulist – 24. juulini

Are Perearstipunkt on puhkuse tõttu suletud 22. juunist - 21. juulini.

Toetuste maksmisest ja avalduste esitamisest puhkuste ajal

Alates 1. juulist ei maksa Are vallavalitsus igakuiseid hooldajatoetuseid raske ja sügava puudega inimese hooldamise eest. Edaspidi vaadeldakse iga konkreetset juhtumit, puudest tulenevaid vajadusi, lisakulutusi ja tervislikku seisundit individuaalselt ja eraldi esitatud avalduse/pöördumise alusel. Alles on võimalused taotleda ühekordseid toetusi ravimikulude ja abivahendite hüvitamiseks ning toimetulekutoetust.

Kuna vallavalitsuse sotsiaaltöötajad on 6.-24. juulini puhkusel siis avalduste esitamiseks palume võimalusel eelnevalt aeg kokku leppida või toimetada avaldused vallavalitsusse 3. juuliks või 27. juulil. Võimalik on avaldusi esitada ka posti teel.

Küsimuste korral helistage
Tel. 53 33 94 77 (sotsiaalnõunik – K. Rebane) ja
Tel. 52 93 053 (sotsiaaltöötaja – H. Tõrva).

Soovime kõigile vahvat suve ja rohket rõõme lähikondsetest.

**KÕIGE LAIEM PUIDUVALIK
SUUR VALIK EHTUSMATERJALE**

LÄHIM PUUMARKETI KAUPLUS PÄRNUS, LINA 24
E - R 8-18, L 9-15 TEL 444 8080

www.puumarket.ee

* Soodustus kehtib reklaami ettenäitamisel jaehinnale ning ei laiene allahinnatud toodetele.
Kampaania kehtib kuni 31.08.2009

Juba kuuendat
suve on
mõisakoolide
uksed valla, et
pakkuda
täiendavaid
võimalusi
siseturismi
elavdamiseks,
Eestimaa
avastamiseks.

Külastuspäevad:

13. juuni, 27.
juuni, 11, 12. juuli,
30. juuli, 8. august.
Mõisad avatud
10.00 kuni 18.40.

Lisa
informatsiooni
leiate

www.unustatudmõisad.ee

**Tulge meile külla
ja võtke sõbrad
kaasa!**

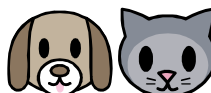
**KOERETE JA KASSIDE MARUTAUDIVASTANE
VAKTSINEERIMINE**

toimub 5. juulil, pühapäeva õhtul

Suigus parkimisplatsil kell 18.00

Ares vallamaja esises parklas kell 19.00

Tasuta.

Info tel. 53 45 45 30

**Suigu Seltsimaja ootab sind oma üritusi korraldama
Suigu külas Are vallas Pärnumaal.**

Meil on olemas ruumid ja vahendid,
et saaksid muretult korraldada seminari,
sünnipäeva, pulma või muu ürituse.
Meie tunnustatud köögist saad toitlustuse
tellida kohapeale või ka soovitud kohta.

Hinnad on sõbralikud ja pererahvas ka!

Helista või astu läbi! Tel 5056823
Koduleht www.suiguseltsimaja.ee

Täetavad KOHALIK OMAALGATUSE PROGRAMM, Koostöös Vallavalitsusega

MIHKLI LAAT

18.juulil algusega kell 9oo
Mihkli külas Koonga vallas
Pärnumaal

algusega 20oo SIMMAN

rahvateater, ansambel "Traffic", JAM

info tel. 56638246,5232756,58039542
www.mihklilaat.org

Teade ekskursioonihuvilistele.

Setomaa ekskursioon toimub 14.-15. augustil.

14. augusti hommikul kell 7.00 võtab buss peale Suigu inimesed ning sõidab läbi Are aleviku Pärnu poole. Peatused Suigu, Niidu ja Räägu. Bussi peale saate ka tee äärest, kui olete eelnevalt kokku leppinud.

Ööbime Röpina Aianduskooli ühiselamus, kus soovijad saavad õhtul kergemat einet valmistada. Hommikusöögi saame kohalikus sööklas ja see on juba hinna sees.

Ekskursiooni piletiraha 450 krooni ootan 5. augustiks. Suigus võimalik maksta Lea Eametsa kätte. Kes veel soovib registreerida siis palun kiirustada, kuna on jäänud ainult mõni vaba koht. Kes soovib maksta ülekandega pangavarvele, siis kandke raha a/a 1107482711 Vilja Alamaa nimele, märksõna „REIS“.

Kõikide küsimuste korral tel 56453560,
õhtuti 4429418

Toredate kohtumisteni! Vilja Alamaa

Maniküür 75.- kuni 100.- (maniküür, massaaž, lakkimine)

kätekreemiks kasutan ja massaaži teen DEPILE kätekreemiga

Pediküür 150.- (pediküür, massaaž, lakk)

Pediküür 175.- (koorimine, pediküür, massaaž, lakk) Koorimiseks kasutan Belpeel Professionaalset DEPILE jalakoorijat.

DEPILATSIOON 25.- kuni 150.- Jalgu, käsi teen meevahaga, kaenlaaluseid roosi vahaga.

Kulmud, ripsmed komplekt 50.- (värvin professionaalsete Refecto Cil värvidega.)

Kulmude värvimine 35.- ; Ripsmete värvimine 35.-

Küünte värvimine 25.- nii käte kui jalgade puhul Hinnale lisandub maalingu ja kleepsude hind!!!!

Tel. 56 933 906 ANDRA

*Ei kustu leinavalu hingest
ei kuiva silmist pisarad*

Manalateele on lahkunud

Hele-Mall Arust 06.04.1932 - 30.05.2009 **Are alevikust**
Vilhelmine Tilk 01.09.1923 - 01.06.2009 **Suigu külast**
Meida Tugedam 08.09.1923 - 14.06.2009 **Are alevikust**

Avaldame kaastunnet omastele!

ÕNNITLEMES SUVISEID SÜNNIPÄEVALAPSI!

*Vahel taevast kallab vihma,
pilvi taga ajab tuul.
Ära Sina nutta ihka,
murest vaikigu su huul!
Sulle taevas paistku päike,
Sinu silmis olgu naer,
kaugelt mööda mingu äike,
elu olgu roosiaed!*

Meil on rõõm avaldada vallalehes
juubelid alates 50st ja kõik
sünnipäevad alates 70st.

**KES SOOVIB, ET TEMA
SÜNNIPÄEVA LEHES
EI AVALDATA; PALUN
ANDA SELLEST TEADA
VALLA SEKRETÄRILE
tööpäeviti tel. 44 518 61**

02.07	HELGI KAPP	86.a.	Are alevik
02.07	SINAIDA RAE	80.a.	Niidu küla
02.07	MIHKEL MAIDLA	65.a.	Kurena küla
03.07	MARIA HRABROVA	77.a.	Kurena küla
03.07	JAAN ARENBERG	70.a.	Suigu küla
07.07	ANTS MURRU	55.a.	Murru küla
08.07	LIIVI MÜLLER	75.a.	Lepplaane küla
08.07	EINU KAHEST	73.a.	Võlla küla
10.07	ÕIE LUIK	79.a.	Are alevik
10.07	LEHO PAHK	71.a.	Murru küla
14.07	ANNA VARMA	100.a.	Niidu küla
14.07	ARVI EAMETS	70.a.	Suigu küla
15.07	VIRVE TENSING	80.a.	Murru küla
15.07	LINDA JÕGI	70.a.	Lepplaane küla
17.07	LIANE KASS	75.a.	Võlla küla
23.07	HELVE MATSALU	55.a.	Suigu küla
25.07	RIHO PÄRN	65.a.	Suigu küla
25.07	VAIKE JÕEMETSA	71.a.	Are alevik
29.07	JAAN TÕNSING	76.a.	Are alevik
29.07	VALENTINA JUHKAM	70.a.	Eavere küla
31.07	SULEV RISTAL	55.a.	Are alevik
01.08	LJUBOV VESKILT	80.a.	Suigu küla
02.08	TAIMI ALAMAA	71.a.	Are alevik
04.08	REINO RASK	55.a.	Eavere küla
08.08	MARET PETERMANN	74.a.	Pärivere küla
10.08	ULVE NÄPPI	70.a.	Are alevik
12.08	LEA NÕU	77.a.	Parisselja küla
13.08	LEA EAMETS	65.a.	Suigu küla
15.08	AHTO-FRIEDRICH LIPPMAA	76.a.	Elbu küla
16.08	RAIMUND SABALOTNI	77.a.	Kurena küla
16.08	REIN NAARIS	74.a.	Suigu küla
16.08	LEMBIT SIIMER	50.a.	Tabria küla
17.08	ERVI TUISEK	78.a.	Suigu küla
17.08	JÜRI HUTTUNEN	50.a.	Suigu küla
23.08	OLGA TUGEDAM	79.a.	Are alevik
23.08	JÜRI TUGEDAM	65.a.	Niidu küla
27.08	RAUL TONNA	50.a.	Suigu küla
29.08	NAIMA SILDVEE	81.a.	Suigu küla

Vallaleht läheb suveks puhkusele.

Uue numbriga peaksite tutvuda saama alles augusti lõpus,
Kindlasti andke teada oma suvistest põnevatest tegemistest.

Aga ka muredest, mida tahaksite teistega jagada.

Ootan uue lehe jaoks artikleid 14. augustiks.

Kaunist puhkuste aega kõigile lehelugejatele!

Toimetaja

Lehe toimetaja: Leelo Lusik
Tel. 5142621; 44 63 596
Oja 4 Are vald,
Pärnumaa 87 301